

ÚTVARPIÐ

orðgongutól fyrir teir borgarligu og ímóti sosialismuni!

Javnaðarmenn kring oyggnar harnast yvir at leggja til merkis, at okkara útvarg so sjónskt virkar sum eitt reidskap fyrir teir borgarligu privatkapitalistisku flokkarnar og ímóti sosialdemokratunum og øllum sosialistiskum rørslum.

Eina sjónkast er hetta komið til sjóndar í seinastuni.

Eitt nú við tað norska stórtingsvalið og seinastu kommunuvalini í Svøríki.

Frammanundan valunum, sum menn mettu at fara at ganga javnaðarmannum ímóti, at teir borgarligu og øðrum mótsæðumunum av sosialdemokratunum til vildar, hevði útvarpið víðvíkjandi norska valinum fingið sær serligan borgarligan tíðindamann.

Morgun og kvöld hoyrdu vit útvarpið bera út teir ringastu spádómir fyrir javnaðarmannum, aðrenn valið varð hendið. Og tá ið so tað veruliga hendi, at teir borgarligu vunnu maktina við at leggja saman, hóast teir vóru rúðandi ósmádir júst sum okkara sjálvstýris borgarliga landsstýri hevur tiggjað sær hesi fyra árin, ið tað hevur sitið, tá var einki mark fyrir »hóverandíe frøi, hvør finger spældi í hvørjari útvarping, har sigurin varð við at verða hovuðstíðindini.

Tað, sum var flutt fram av breggi fyrir tær borgarligu og til last og skommi fyrir javnaðarflokkun, varð rópað út í tíðindunum morgun og kvöld og í »aktuelt kommentarum«

— nú var javnaðarflokkurin, sum yvir 30 ár hevði rátt í Noregi, rygg brotin fyrir ævigar tíðir! (Men teir komu niður aftur á tapsins kólðu verð).

Og víðvíkjandi kommunuvalinum seinast í Svøríki var agitatíónin og orðgonga útvarpsins fyrir hina borgarligu privatkapitalistisku áskoðanina ikki linari.

Undan valinum morgun og kvöld og morgun og kvöld aftaná valið hoyrdist sami lovsongurin fyrir teim um borgarligu, sum nú »hovdu tik-ið seg samana« fyrir með alla at knasa sosialdemokratiið í Svøríki. Og útvarpsins »aktuelt« lá heldur ikki kvirt. Nei, har vóru røður og útleigingar, ið lýstu sosialdemokratiið deytt fyrir ævigt.

Og so var tó stóðan tann, at norsk javnaðarflokkurin ikki hevði tapt í atkvøðum, men at tað vóru so faveljararnir, sum hovdu mánnað seg at hjálpt teimum borgarligu at tikið seg fram, og so tað, at ein misnógður bólkur var kløvin frá, S.F. (sum nú er við at venda aftur).

Nakað tað sama var fífelhíð í Svøríki víð kommunuvalini.

Samanumtikið hovdu sosialistisku flokkarnir 49 pst. av øllum atkvøðunum. Teir reindu borgarligu 48. — Meðan tey 3 pst. falla á aðrar, sum hildu við hvørgum av hinum portunum.

Javnaðarmanna stórsigur í Týsklands størsta valdømi, har teimum trutu bara ein mann í at fáa reinan

meirluta, og hin veldugi sigurin hjá javnaðarmannum í Stóra Bretlandi hovdu ikki útvarpsins interessu meira, enn at tað kanska hevði eina pinkulitla víðmerking um tað henda, sum um tað ikki var vert at taka uppá tunguna.

Og nú ið kommunuval eru farin fram í Noregi — ið hvussu er 2 ríastórum valokjum — við stórsigri fyrir javnaðarmenn, sigur útvarpið seg at vera so lítið vitandi um, hvat politiskt hendir í Noregi, at tað hevur ikki lagt til merkis, at javnaðarmenn hava havt stórsigrar, sum ongatíð áður, sigur, sum vísa fólksins støðu til tað borgarliga stýrið, sum har valdar.

Tá ið eg sat og gleddi meg við hesi fyrir arbeiðarafjöldina góðu tíðindi um, at nú er aftur vent í holuni í Noregi, so menn kunnu vænta arbeiðaraflokin við næsta vali at koma inn aftur við stórum meirluta, hugsaði eg við mær sjálvum, at tað vildi verða stuttligt at hoyra útvarpið greiða frá teimum stóru sosialistisku sigrunum í Noregi.

Menn nu var útvarpið vordíð deyvt.

Ikki eitt einasta orð um javnaðarmanna stórsigrar!

Ikki eitt einasta orð um norðmanna víðmerkingar til valið, at tekin vóru til, at hin borgarliga samgongan vildi fáa eitt herviligt bjólgkast við næsta stórtingsval, og at tað í enn og sterkari muni vil koma at ganga splittunum, fólkasocialistunum, illa.

Ikki eitt einasta orð — tí tey góðu tíðindini frá javnaðarmannum skulu dyllast sum mánsmórð fyrir fólki.

Menn tað er kortini gott, at teir ikki kunnu lata aftur fyrir okkara lurtitólum, sum kunnu taka allar

HEMMINGUR

tjóðveldis-»kanónin« á Tvøroyri

14. September hevði nú um dagarnar samrøðu við Hemming Jespersen. Teir nøgdust ikki við samrøðuna, men settu mynd av Hemmingi í blaðið (amerikanskann stíl).

Hemmingur sigur frá, at tað eydnast at fáa ein meirluta, sum vildi fara undir eina miðvísu uppbygging av Tvøroyri; men hann sigur ikki frá, undir hvørjum treytum samgongan fekk í lag, og uppá hvønn máta uppbyggingin er farin fram.

Javnaðarmenn hava ikki, sum tú sigur frá, verið ímóti nakrari uppbygging; men vit hava framhildið, at tað sum kommunan luttekur í, ikki skal verða til útreiðslur fyrir sóknina, tú nevnið, at útgæðarhandlin er komin. Her hugsar tú ívaldest um »Hvitanese«; men tú kundi í sama víðfangi passandi sagt frá, hvussu tann útleigan fer fram, hvussu nógvan vinning kommunan hevur av hesi ogn, og hvar allar tær sildatunnur, sum skuldu víðgerast har, eru blivnar av.

Tað, at P. M. Dam hevur verið ímóti bedingsmálinum, er ikki samsvartandi sannleikanum; tí veit stóðir í Europa, tær flestu ið hvussu er.

Annars er tað so, at víðvíkjandi útlendskum tíðindum nýtist okkum bert at hoyra Noregi. Okkara útvarpsuppgáva plagar at loysast tíðindum víðvíkjandi við at taka tey norsku tíðindini órættar uppáfrutt við undantak av tí, sum ber á borði við sosialistunum — har er útvarpið sum sagt steindeyvt.

Javnaðarlurtari.

betri, enn tú sigur frá; hvussu nógv ar atkvøður hevur sóknarstýrið fingið fyrir tær 165.000 kr., sum settar eru í bedingina? hvi sigur tú ikki sum er, at sóknarstýrið onga atkvøðu hevur, men at tú sjálvur varð settur bedingsmeistari, aðrenn nøkur beding varð gjord, við fastari løn.

Húkvarkivið gloymdi tú at nema; men tað er kanska betur, at tøn er um so mangt, sum farið er fram hesi seinastu árin?

Víðvíkjandi sildavirkinum á Drelnesi gloymir tú at nevna, hvør er stjóri har; og sanniliga nevnið tú havnabyggingar; tú nevnið ikki eitt orð um adressuna, sum partamaðurin, kandidatúr tjóðveldisins Tóur Debes Joensen (Joasson) kennari, gekk runt við, og hvat víðferð fekk hon á sóknarstýrisfundi?

Undan seinasta loftingsvali segði tú teg vera fyrir uppbygging av Suðuroy, ikki hevur stórt sæst til nakað; tinar partamenn hava sitið við buktini og báðum endunum, og skuldi væl havt borið til; men ikki hava vit sæð nakað til tað sinnispunna tógvið. — Kanska eru tit ikki lidnir at karða enn!

Næstu ferð, tú hevur samrøðu við bløð um almenn mál, so vil eg mæla tær til ikki at vera so gloymskur. Tað skuldi væl ikki verið so, at elli er farið at boygja teg?

Min góði vinur, lat hetta verða nokk hesaferð; valið til loftingið og seinri til sóknarstýrið fer nokk at prógva úrlitini av virkseminum.

Ein borgari.

Max Catto:

FEIGDARFUGLAR

(Framhald)

Tað fyrsta eg hugsaði — ein lækni hugsar altíð um lívið sum nakað kostligt — var, at hesir menn mundu vera ørir. Enn fyra offur fyrir vanlukkuni — og so vóru teir sjálvbodnir.

Vit runnu tað dýrasta inn í skógin og róptu tað, vit orkaðu. Tann fyrsti, vit funnu, var ein av teimum trinum tukthúsangunum, sum hovdu verið uppi á sjúkrahúsinum og arbeitt saman við teimum innfóddu, og eg var ikki lítið bilsin um hetta. Tað var Harry Frobisher. Hann var ikki góður at finna, tí tað var so tjúkt, men har lá hann — við rygginum upp í móti trøllakambakjarri, og hann lá og risti og skalv.

Tað bar til, tað bar til, segði hann so spakuliga fram fyrir seg og læi fjakutan látur.

Vit styðjaðu hann á fótur. Hann hvepti seg. »Hvat baggar?« spurdi eg.

Tað er okkurt í skinnabeinunum. Men lat okkum fara at leita eftir hinum.« Hann setti hondina fyrir munnin og rópti.

Vit hoyrdu mál skamt ifrá. Skundaðu okkum gjøgnum skógin eftir tí. Og so trein faðir Doonan út undan, og táid hann bar eyga við okkum, stóð hann sum negldur. Hann hevði ongan tíð hildið, at hann fór at finna okkum. Ór, ósigandi gleði sást

í andliti hansara. Óvitarnir trunkaðst saman um hann rætt sum hann skuldi verið jólamadur, ið komin var. Eg sá, at hann beinanvegin, sum av handahógv, fór at telja teir. »Sissa teg, gamli.« flenti eg. »Vit eru øll í varveitslu. Hvat vilja tygum?« »Onkur mátti koma niðan.« Brosið mest sum stírnadi. »Tí koma ikki oman einsamøll.« »Vit vóru nettupp ferdabúg-in.«

»So royna vit í felag.« Hann setti eygini í fyristøðkvinnuna rætt sum irskur bóndi, og hon leyp um hálsin á honum. Tað einasta hon fekk sagt í sinnismuninum var: »Fingur tygum mær hendur á bløðunum við teimum yvirvaksnu bróstunum, sum eg bað tygum?«

»Ass.« segði faðir Doonan og læi, »tað gloymdi eg halt mær tilgóðar.«

So funnu vit svertingin Charlie. Rettari sagt fann hann okkum. Tá hoyrdist þjak í skógarjadarunum og hann kom ginandi, ein óvilig kempa úr aðrari verð og við stórari klyv av togum og meis og flensknívi á rygginum. Hann heilsaði okkum — men bara sum at hann skuldi havt hitt okkum, meðan hann var úti og spákaði. Hann vildi bert vita, hvussu til stóð við lagsbróðri sínum; tað stóra svarta andlitið var knappliga so syrgið, tá ið hann sá, at Fro-

bisher stíkaði á. »Hevur tú meitt teg, Harry?« spurdi hann spakuliga og studdi hann.

»Eg havi keitt fótin.« segði hin. »Altíð fyrir óhappi.«

»Her er lækni. Vil tú ikki hvíla teg eitt sindur?«

»Nei, vil mugu fara at leita eftir Marcel. Eg havi ikki hoyrt eitt kis til hansara.«

Og tjúka fransmann gekk ringast at finna. Øll stóðu og róptu eina góða løtu, men einki svaraði. Eg var farin at frykta fyrir, at hann var dottin somikið langt av leið, at hann var vilstur. Hann kundi eisini verið dottin í smeltað grót — ella kvaldur av royki. Men tað, sum var so sjáldsamt, var at siggja hvussu vinir hansara skundaðu sær at finna hann, og hvussu forharmaðir teir vóru um, at hann ikki var funnin. Teir róptu og geyllaðu sum óðir menn. Men so einaferð fer ein óviti at læa og peika.

Ein maður hekk í einum træ so fríðaligur sum lík í gálga; hann var dreivaður upp í togini av fallskýgginum, ið vóru komin í fast í greinarnar. Eingin annar uttan Marcel kundi finna uppá slíkt — eitt satt fívilslup. Ella kanska eydnan hevði spælt við honum. Hann fall í óviti beint aftaná, at hann hevði loyst av skýgginum, segði hann okkum seinni; hann minst einki, uttan at hann datt, og at tað einaferð skrykti so ræðuligt í hann, táid skýggin lat seg upp, og at hann var so deyðaræddur, táid hann sá seg hvørja í botnleysa roykdýpinum. Vit skóru hann leysan úr trænum og fingur

hann at rakna við aftur. Eg havi ikki sæð so bleikan mann; eg haldi ikki deyðin kundi verið honum beiskari. Og vita tygum, hvat ið hann gjordi, táid hann fekk vitið aftur? Hann tók í hendur Charles og Frobishers, so takksamur sum sjúkt barn, ið krøkir seg at móðir síni.

Eitt ófatandi fostbroðralag millum fantar.

Harry Frobisher legði hondina á oksl hansara og troystaði hann: »Biða nú, tú doyri ikki hesa ferð. Fanin vildi ikki hava teg enn.«

»Eg hugsaði, at eg skuldi á teinin alt fyrir eitt.«

Charlie lei sín djúpa látur: »Hann tekur teg ikki, fyrr enn hann skal gera sær kráðir av tær.«

Og ætlandi var tað sama okkum øðrum fyrir. Hvat enn ið henda skuldi, so var tað nakað heilt óvanligt, ið okkum stóð fyrir, í vandalótum arbeiða sansirir sterkast at kanna tey ymisk ljóð uttanum, og á veg á hospitalið hoyrði eg gjøgnum larmen av sporum okkara gjøgnum kjarríð, fjart brak sum av sleikjandi eldi, ið sleikti yvirum fjallendan, og av og á eisini sum hegling niður á blikktak. Tað var gosið, ið spreiddi avlopstílfar frá sær.

Fyristøðkvinnan kannaði teir triggjar »einglarnar« — tað vóru hennara egnu orð — og hon fór at ivast. Harry Frobisher bannaði spakuliga, hvørja ferð hann snávaði. Men táid eg skuldi nærkast honum, beit hann meg frá sær við tilikum ovursinni, at fyristøðkvinnan spakuliga helt

fyrir: »Teir eru komnir at dugna okkum, men hava gloymt at bera seg at sum sømiligt er.«

Vit komu at húsum og gjørdu skjótt av. Tað skal vera sagt, at Frobisher var sannur uppfinnari. Saðlarnir, sum vit hovdu gjørt til, nyttaðu einki. Teir skinklaðu niðravur aftur muldjunum, netupp sum teir skuldu verið smurdir við feitti.

Frobisher bant toykurvar uppá djórini sum klyv. Tey lamnu börnini sótu væl í teimum rúm-lygu leypunum. Eg dugi einki til tilíkt — eg hevði ikki hugsa um, at vit skuldu vandra gjøgnum tættan frumskóg og eftir mjáum gøtum, og at tað fór at vera neyðugt at ganga eitt og eitt og at fáa óvitarnar at skilja hetta. Harry Frobisher dróg eitt dupult reip frá fremra djórpari til tað aftara parið, ið skuldi halda seg sjei—átta metrar aftan fyrir. Tey børn, ið orkaðu at ganga, kundu so halda sær í bondini og fáa stundning hagan. Meðan hetta, varð gjørt, tóku blámaðurin og Marcel fómng av víðføri av so mongum slag.

Hetta ljóðar kanska, sum at alt gekk so fríðaliga? Men tað var ikki. Vit vóru ógvuliga rødd — seinnapartin var himmalin sum blýggi, og roykurin og óskukjarin settu fyrir bróstið. Frobisher og Charlie og Marcel (helst hesin) vóru ovársnir og løsu eiðir og forbanningar, meðni teir gjørdur til. Teir vóru eisini reddir og vildu sleppa til gongu sum skjótast.

(Framhald)